

Uzņēmējdarbība. Preiļu novads 2016

Pēdējā laikā pasauli satrauc ģeopolitiski notikumi, kas kavē arī Latvijas ekonomikas izaugsmi. Pērnais gads Latvijas uzņēmējus nepatīkami pārsteidza ar nodokļu politikas šūpošanos un apziņu, ka stabila nodokļu politika mūsu valstī ir ļoti tāla rītdiena.

Latvija ir neliela valsts un tādēļ mūsu produktiem un pakalpojumiem ir jābūt atšķirīgiem, spilgtiem un pamanāmiem. Mūsu tirgus ir ļoti mazs un uzņēmuma izaugsmi viennozīmīgi var nodrošināt eksporta iespējas. Latvijas Bankas pētījumi liecina, ka tipisks eksportējošs uzņēmums ir vairāk nekā divreiz produktīvāks par neeksportējošu uzņēmumu. Latvijā salīdzinoši augsta uzņēmumu starptautiskā konkurētspēja ir farmācijas nozarē, IT, kokrūpniecībā un pārtikas ražošanā.

Lielākais eksportējošais uzņēmums Preiļu novadā joprojām ir a/s „Preiļu siers”, kas nemītīgi investē uzņēmumā, ieviešot modernus tehnoloģiskos procesus, tādējādi paaugstinot darba ražīgumu un uzņēmuma konkurētspēju.

No jaunajiem „spēlētājiem” biznesa vidē jāmin SIA „Energy Manco Latgale”, kas ir eksportējošs uzņēmums, nodarbojas ar iekuru skalū ražošanu un ir viens no straujāk augošajiem uzņēmumiem Preiļu novadā 2016. gadā.

Latgales uzņēmēju atbalstam ar 2017. gadu sāk darboties Latgales speciālās ekonomiskās zonas likums, lai veicinātu Latgales reģiona attīstību, piesaistot ieguldījumus ražošanas un infrastruktūras attīstībai.

Šodien uzņēmumu atrašanās vietas izvēle mainās. Uzņēmumiem vairs nav jāatrodas tuvu savam klientam vai sadarbības partnerim. Digitālo iespēju dēļ uzņēmējs var izvēlēties attīstīt un organizēt savu biznesu arī ārpus Rīgas, kur varētu būt zemākas nomas un nekustamo īpašumu izmaksas, kā arī ātrāks lēmumu pieņemšanas process sadarbībā ar pašvaldību un valsts reģionālajām iestādēm. Nav mazsvarīgas arī uzņēmēja iespējas pilnvērtīgi pavadīt brīvo laiku un izglītēt bērnus. Kāpēc lai tie nebūtu tieši Preiļi?

Pagājušajā gadā Preiļu novadā reģistrēti 11 jauni uzņēmumi sekojošās nozarēs:

mežizstrāde, lauksaimniecība, mazumtirdzniecība, izmitināšanas un viesnīcu pakalpojumi, personāla atlase, ēku un ražošanas objektu tīrīšanas darbības, būvniecība, automobiļu apkope un remonts (VID dati).

Pērnajā gadā notika vairāku uzņēmumu darbības apturēšana. 42 Preiļu novadā reģistrētie uzņēmumi slēdza savu darbību. Bieži tas ir saistīts ar biznesa vides sakārtošanu, likvidējot uzņēmumus, kas vairs nav ekonomiski aktīvi.

Preiļu novada ekonomisko platformu šobrīd veido 679 uzņēmumi un 98 organizācijas (Lursoft dati uz 20.02.2017).

Vadošās nozares Preiļu novadā:

lauksaimniecības produktu ražošana un pārstrāde, trikotāžas izstrādājumu un tekstilizstrādājumu ražošana, auto transporta pakalpojumi, kokapstrāde, būvniecība, netradicionālā lauksaimniecība un tūrisms.

Par labu tradīciju kļuvušas pašvaldības un vietējo uzņēmēju ikmēneša tikšanās, kuru laikā uzņēmējiem iespējams iegūt informāciju par notiekošo novadā, par plānotajiem projektiem, par uzņēmēju līdzdarbošanās iespējām. Pērnajā gadā šīs tikšanās ar noderīgu informāciju un zināšanām bagātināja LAD speciālists N.Lāčaunieks, informējot par aktuālāko ELFLA programmās, LTRK padomes loceklis Andrejs Jermolajevs, iepazīstinot ar uzņēmēju atbalstošās organizācijas darbību, Ilze Krēsliņa, Īrijas – Latvijas tirdzniecības kameras valdes priekšsēdētāja, protokola un etiķetes speciāliste Kristīne Sprūdža un Ina Gudele, mācot e-komercijas noslēpumus.

Katru gadu Preiļu novada uzņēmēju kapacitātes stiprināšanai tiek rīkoti informatīvi semināri. Aizgājušajā gadā tika noorganizēti semināri par pamatkapitāla pārreģistrāciju uz eiro, par ES un LV finanšu atbalsta instrumentiem, apgūta EDS un EPS praktiskā lietošana, informējām par izmaiņām nodokļu politikā, par mazā biznesa uzsākšanu. Sadarbībā ar Rīgas Stradiņa universitātes Darba drošības un veselības institūtu noorganizēts seminārs par fizikālo

darba vides risku novērtēšanu. Kupli apmeklēti bija semināri par e-komerciju un elektroniskās vides iespējām un tirgošanās uzsākšanu ETSY sistēmā - interneta veikala atvēršanu. Sadarbībā ar NVA Preiļu filiāli, ar VID, ar ALTUM pārstāvjiem tika organizēti informatīvi semināri par šo institūciju sniegtajiem pakalpojumiem. Kopā tika noorganizēti 10 semināri ar kopējo skaitu 253 personas.

Klātienē tika sniegtas 73 konsultācijas par finanšu pieejamību, konsultatīvs atbalsts piemērotu industriālo zonu un telpu atrašanā, biznesa uzsākšanā, finansējuma piesaistē, projektu izstrādē un sadarbības partneru meklēšanā.

Jau otro gadu Preiļu novads finansē novada uzņēmēju stendu Latgales uzņēmēju dienās. 2016. gadā izstādē ļoti labi tika prezentētas Preiļu garšas, krāsas un sajūtas, izveidojot novada stendu ar SIA „Sātys” (desas un gaļas izstrādājumi), SIA „M&M Co” (leļļu karaļvalsts), IK „VIMO” (mājas saldējums), IK „Klerona” (smiltsērķšķu sulas ražošana), Astrīdas Vucānes zīmola „MANA FAKTŪRA” un Ilzes Atvaras Briškas zīmola „Ilzes gordumi” dalību. Dalība izstādē veicināja jaunu klientu un sadarbības partneru apzināšanu un savas produkcijas reklamēšanu. Minētie uzņēmēji ar savu darbošanos stendā iedvesmoja gan izstādes apmeklētājus, gan dalībniekus.

Ikgadējā „Mazo vidējo komersantu un saimnieciskās darbības veicēju projektu līdzfinansēšanas konkursā” tika saņemti 14 pieteikumi un visi arī tika atbalstīti par kopējo summu 16 897,44 eiro. No 2011. gada kopā sniegts atbalsts 33 uzņēmēju projektiem par kopējo summu 41 062,23 eiro.

Kā katru gadu tiek strādāts arī ar skolu jaunatni. Sadarbībā ar LUC Biznesa mēneša ietvaros Preiļu 2. vidusskolā tika noorganizēts informatīvs pasākums, kurā bija iespējams smelties zināšanas un gūt nepieciešamo informāciju, un praktisko pieredzi par to, kas ir business un uzņēmējdarbība, kā līdz tam nonākt, vai tas ir sarežģīti un saņemt atbildes uz aktuāliem jautājumiem, piemēram: Kāpēc vērts kļūt par uzņēmēju? Pamatnosacījumi un svarīgākie lēmumi, uzsākot uzņēmējdarbību. Uzņēmējs kā personība – vai es to spēju? Vai es būšu veiksmīgs uzņēmējs? Kā izvērtēt savu biznesa ideju – cik tā ir dzīvotspējīga? Kur meklēt finansējumu savas biznesa idejas īstenošanai? Kādas ir atbalsta programmas un pieejamais ES fondu finansējums biznesa uzsācējiem?

23 pašvaldības uzņēmējiem tika nodrošināta iespēja piedalīties lielākajā pārtikas izstādē - Berlīnes Zaļajā nedēļā, kurā tika iegūts jauns skatījums gan jaunu produktu izstrādē, gan noformēšanā un iepakošanas izvēlē.

Amatnieku un mājražotāju tirgus kvalitatīvākas norises nodrošināšanai tika izstrādāts tirgus rīkošanas nolikums, kā arī noorganizēti 5 tematiskie tirgi ar kopējo dalībnieku skaitu – 500 mazie ražotāji.

Tiek koordinēts darbs uzņēmēju dalībai dažādās vietējā un starptautiskā mēroga izstādēs, forumos un kontaktbiržās koordinēšana – Rīga FOOD - 2016, Tirdzniecības misijas sadarbībā ar LUC u.c.

Arī pagājušajā gadā varējām lepoties ar uzņēmēju godalgām – SIA Be&Be ieguva balvu nominācijā „GADA JAUNAIS KOMERSANTS” konkursā „Latgales reģiona uzņēmēju balva 2016”.

Savukārt, Latvijas tirgotāju asociācijas rīkotajā konkursā „Labākais Latvijas tirgotājs” tika izvirzīti 3 uzņēmumi: SIA „SĀTYS”, IK „Multiflora” un SIA „Preiļu Ainava”. Apbalvošanas ceremonijā Rīgā visi trīs uzņēmumi saņēma nomināciju „UZVARĒTĀJS”, kas ir ļoti tuvu galvenajai balvai. Lai viņiem nākošajos gados veicas iegūt galveno balvu!

Un kā katru gadu tiek rīkota lauksaimnieku un uzņēmēju balle, kur vienkopus tiek aicināti Preiļu novada uzņēmēji un lauksaimnieki, lai pašvaldība pateiktu viņiem lielu „paldies”.

Preiļu novada Uzņēmējdarbības konsultante, Ineta Liepniece